

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer, izmisi nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogrsko deželo za vse leto 25 K, za pol leta 13 K, za četrt leta 6 K 50 h, za jeden mesec 2 K 30 h. Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 22 K, za pol leta 11 K, za četrt leta 5 K 50 h, za jeden mesec 1 K 90 h. Za pošiljanje na dom računa se za vse leto 2 K. — Za tuje dežele toliko več, kolikor znaša poština. — Posamezne številke po 10 h. Na naročbo brez istodobne vpošiljatve naročnine se ne ozira. — Za oznanila plačuje se od štiritopne petit-vrste po 12 h, če se oznanilo jedenkrat tiska, po 10 h, če se dvakrat, in po 8 h, če se trikrat ali večkrat tiska. — Dopisi naj se izvolé frankovati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnštvo je na Kongresnem trgu št. 12. Upravnštvo naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari. — Vhod v uredništvo je iz Vegove ulice št. 2, vhod v upravnštvo pa s Kongresnega trga št. 12.

„Slovenski Narod“ telefon št. 34 — „Národna Tiskarna“ telefon št. 85.

Državni zbor.

(Splošni položaj. — Vladni načrt za rešitev jezikovnega vprašanja na Češkem in na Moravskem. — Bodoči mož.)

Danes se je zopet sešel državni zbor. Znamenja, iz katerih se da sklepati na razvoj parlamentarnih razmer, so jako neugodna. Češka obstrukcija je gotova stvar. Vladi se je pač posrečilo, pridobiti vse dosedanje zaveznike Čehov, da češke obstrukcije ne bodo podpirali, ali s tem izoliranjem češke delegacije še ni dosti opravljen. Čehi imajo, tudi če bodo popolnoma osamljeni, dovolj moči, da lahko preprečijo vse to, kar vlada želi, da bi se rešilo.

Danes še ni možno reči, kako daleč bo segala češka obstrukcija. Češki listi naznanjajo, da bodo Čehi obstruirali ne le proračun in kvotno predlogo nego, tudi predlogo glede zgradbe druge železniške zveze s Trstom. In čuje se, da bodo tej, za nas Slovence tako važni predlogi še prav posebno nasprotovali, ne iz nasprotja do Slovencev, nego ker sodijo, da nima ta predloga drugega namena, kakor preskrbeti vlado s potrebnim denarjem. Badeni in Thun sta porabila vse v prejšnjih letih nabrane prihranke, ker jima državni zbor ni dovolil investičnega proračuna, posojila pa nista dobila brez privoljenja parlamenta. Sedaj so blagajne prazne, a kadar ni v drž. blagajnah cvenka, se tudi s § 14 ne da vladati.

Čehi so mnenja, da je druga železniška zveza samo sredstvo, da bi državni zbor dovolil vladi, najeti 500 milijonov posojila, da pa vlada sedaj še ne misli na zgradbo železnice same. To mnenje potrjuje okolnost, da zahteva vladna predloga, naj se takoj dovoli najeti vseh 500 milijonov posojila, dočim je vendar temeljno načelo ustavnega vladanja, da se dovoli vladi le za jedno leto in le v tem letu potrební denar. Ta sum, ki je nastal, ker hoče vlada že sedaj ves denar, podpira tudi to, da se rečene železnice začno šele v nekaterih letih graditi, in da se

torej dejanski sedaj še prav nič ne mudi za denar.

Vse upanje vlade je koncentrirano sedaj na jezikovni zakon, ki ga predloži v današnji seji državnega zbora. Ministrsko predsedstvo je bilo tako prijazno in nam je poslalo svoje načrte. Prvi se nanaša na rešitev jezikovnega vprašanja na Češkem, drugi na rešitev jezikovnega vprašanja na Moravskem, tretji pa na ustanovitev okrožnih vlad na Češkem.

Načrt za Češko je sestavljen na načelu jednojezičnosti. Češka se po njem razdeli v samonemško, v samočeško in jezikovno mešane okraje in se mora ta razdelitev izvršiti do leta 1901. Mešani so tisti okraji, v katerih pripada vsaj 20% prebivalstva k drugi narodnosti.

Zunanji uradni jezik je, ali samo češčina ali samo nemščina, vendar se vloge rešujejo v tistem jeziku, v katerem so pisane, pri razpravah pa posreduje za stranke, ki uradnega jezika ne razumejo, konceptni uradnik.

V mešanih okrajih je izvedena po tem načrtu popolna ravnopravnost obeh jezikov.

Glede notranjega uradnega jezika določa načrt, da je to pri oblastvih prve instance v čeških okrajih češčina, v nemških nemščina, v mešanih pa sta oba jezika. Pri oblastvih, katerih delokrog obsega celo deželo, sta oba jezika ravnopravna.

Po vladnem načrtu bi se pri 94 okr. sodiščih uradovalo samo nemški, pri 133 samo češki, pri 6 pa v obeh jezikih. Na novo bi bilo ustanoviti 7 čeških in šest nemških okr. sodišč.

Za Moravsko določa načrt glede zunanjega uradovanja popolno ravnopravnost, glede notranjega uradovanja pa se poraba češčine močno omejuje tako, da se lahko reče, da ostane na Moravskem v veljavi nemški notranji uradni jezik.

Končno predlaga vlada, da se na Češkem ustanovi 10 okrožnih vlad, 3 nemških, 5 čeških in 2 jezikovno mešanih. V njihov delokrog spadajo tiste zadeve prve

in druge instance, ki se nanašajo samo na njihovo okrožje, in ki so doslej spadale v kompetenco namestništva.

Čehi s tem načrtom niso zadovoljni in se mu bodo uprli. Naša naloga ni preiskovati, v koliko je njih odpor utemeljen. Konstatujemo samo, da poleg poslancev tudi češki minister dr. Rezek ni zadovoljen s tem načrtom, in da je vsled njega že pred nekaj dnevi podal demisijo. Ta še ni sprejeta. Vlada se trudi na vse načine, da bi Rezek ostavka umaknil in ostal na svojem mestu, vendar je z ozirom na mišljenje čeških poslancev jako malo verjetno, da se to zgodi.

Sploh se kaže, da temni Körberjeva zvezda. Imel je nalogo, izdelati tak jezikovni zakon, da bodo ž njim zadovoljni Čehi in Nemci. To se mu ni posrečilo in že se čujejo glasovi, da odstopi in pride na njegovo mesto knez Fürstenberg, glede katerega se trdi, da je poseben prijatelj grofa Goluchowskega, in da je cesarjevo potovanje v Berlin prav za prav njegovo delo.

V Ljubljani, 8. maja.

Kaj bo?

Zrak je poln kriz. Ali pojde Körber? Ali se razpusti državni zbor? Ali se izpremeni ustava? Ali se začne doba absolutizma? Mnogo vprašanj, pa nobenega določnega odgovora. Cesar, ki se je vrnil včeraj iz Berlina, odpotuje v petek v Budimpešto in baje se že dotlej zgodi nekaj važnega. Kaj, ne ve za gotovo nihče. Da želé neki dvorniki, da Körber odstopi, je znana stvar. Toda radi češke obstrukcije mu baje ne bo treba odstopati, še predno se je začela. Težave nastanejo šele takrat, ako se izkaže, da do 30. junija kvotni zakon in obnovitev proračunskega provizorija parlamentarnim potom ne doženeta. Splošno se sodi, da se zbornica takoj še ne razpusti, nego da se bo zasedanje vršilo dotlej, da se izkaže, ali je parlament v istini nezmožen poslovati. „Narodni Listy“ se že bavijo z nasled-

nikom dr. Körberja. Baje ima grof Goluchowski največ vpliva pri tem, da se Körber vrže z ministrskega stola. Kdo bo Körberjev naslednik, ali baron Gautsch ali knez Fürstenberg, še ni znano. Gotovo je, da Körber ne uživa več ljubezni Goluchowskega, dasi je prav on zabranil imenovanje kneza Alfreda Liechtensteina ministrskim predsednikom ter povzročil, da je bil imenovan Körber. Iz nekdanje ljubezni pa se je razvilo nasprotstvo. Dunajski listi poročajo tudi, da je poklican baron Chlumecy k cesarju ter izvajajo iz tega razne kombinacije. Mrak leži nad sedanjo notranjo politiko in nejasno je vsakomur, kaj se zgodi. „Wiener Allgemeine Zeitung“, ki je nekaj polficiozen list, že grozi z absolutizmom. Kmalu se pokaže, ali je ta grožnja le strašilo ali — resen namen.

Občinske volitve na Francoskem.

Francoske občinske volitve so se končale v nedeljo za republičane jako neugodno, zlasti v Parizu so dobili nacionalisti nepričakovano mnogo glasov. Antisemitsko-klerikalni nacionalisti so dobili v Parizu 12 občinskih mandatov, dočim so imeli doslej samo dva. Monarhisti pa imajo sedaj 10 občinskih svetnikov, tako da štejejo reakcionarci izmed 80 že 22 obč. svetnikov. Ožja volitev bo še za 28 mandatov, med temi dobe nacionalisti vsaj šestere. Večina pariškega obč. sveta ostane torej še radikalno-socialistična. Na deželi so imeli nacionalisti v obče manjšo srečo. Le v Marseilleu pa so zmagali nacionalisti sedanjo socialistično večino. Splošno kažejo volitve zmagovanje klerikalne struje, ki se bori pod zastavo antisemitizma proti sedanji svobodomiselni vladi. V obče so se izvršile volitve mirno, le v Toulonu so bili krvavi izgrede, v Romansu so bili nemiri, ker so se raztrgali volilni protokoli, in v Escarènu pri Nici so celo župana Blanchija, ko je šel z volišča, zabodli z noži. Nacionalistični in konservativni listi pišejo silno zmagovito, dočim pozivljajo socialistični in radikalni organi republičane, naj bodo složni in jedini.

LISTEK.

Naša Talija.

Konec naše — vedno prekratke — gledališke sezone daje redno zastopnikom raznih literarnih in umetniških, ali pa tudi neliterarnih in neumetniških stališč priliko, da glasneje povdarjajo svoja načela in bolj na široko razvijajo svoje misli o gledališču in o vsem, kar je z istim v kakršni si bodi zvezi. To se je zgodilo tudi letos; marsikaj smo čuli tu in tam ter med drugim čitali poročilo tajnika „Dramatičnega društva“. No, zdi se mi vendar, da čitamo in čujemo vse premalo o gledališču, v čemur je — ako je to mnenje opravičeno — tudi neki dokaz, da je javno zanimanje za Talijo pri nas veliko premajhno in prehladno. Sicer pa dokazuje to tudi obisk gledališča, ki ga je tudi tajništvo poročilo „Dramatičnega društva“ analizovalo in naglašalo. — Tam, kjer je to poročilo samo poročilo, je res jako zanimivo; ali drugo je vprašanje, ali so iz premis izvedene konsekvence prave, zlasti ali je znani apel na pisateljstvo utemeljen.

Jaz menim, da bi se razvoju slovenske dramatike najbolje koristilo, ako bi se med širšim občinstvom, kakor tudi med pisatelji obudilo kar najbolj živo zanimanje

za gledališče in v tem oziru se mi ne zdi napačno, da „Dramatično društvo“ apelira na pisateljstvo. Vpraša pa se, ali je bil to pravi apel in pa, ne bi li bilo vsaj tako potrebno, apelirati tudi na občinstvo, in sicer morda ne samo z besedami, temveč tudi še na kak drug način.

Kar zahteva tajništvo poročilo od pisateljev, je popolnoma deplacirano; to ni zahtev v interesu umetnosti, temveč v interesu blagajne. Umevno je seveda, da je društvo v skrbeh glede finančnega vprašanja in se boji podjetij, ki spravijo društvo lahko v dolgove. Ali ako bi umetnost morala postati blagajniška dekla, bi bilo bolje, da popolnoma izgine. Nekaj podobnega pa zahteva omenjeno poročilo g. intendanta Milčinskega od pisateljstva.

Tisti referat računa tako-le: „Trije pari črevljev“ so nesli toliko in toliko; „Od stopnje do stopnje“ je odvrlo blagajni toliko in toliko; „Sin“ in „Izmajlov“ pa samo toliko... Iz tega sledi, da nam koristijo igre à la „Trije pari črevljev“ in „Od stopnje do stopnje“, one druge pa nam delajo škodo. Zatorej naj pisatelji pišejo igre po vzoru „Trah parov črevljev“...

Pardon, gospoda! Ako hočete biti konsekventni, si morate v bodoče enostavno naročati igre. Ali dvomim, da bodeš tem imeli sreče pri pisateljih, kajti slovenski težko da bode pisal po naročilu.

In tako ne bode drugače, kakor dobiti nekoliko literarnih „liferantov“. Prav mogoče je, da tedaj dobite vsako leto nekoliko tudi izvornih „kassenštikov“, ali tedaj bi nasvetoval, da izbrišete dramatično ime povsod, kjer je danes čitljivo. Kajti tedaj ne bode moč imeti gledališkega odra, nego vse kaj drugega.

Tajništvo poročilo se je postavilo na napačno stališče, ker je menda pozabilo, da je dramatika umetnost, ki ne more biti nič drugega, kakor plod notranjih impulzov, ne pa rokodelstvo, ki dela lahko po šablonah in naročbah. Zato tudi ni prav točna definicija, katere se je poročilo poslužilo, in ki pravi, da je gledališču namen, zabavati občinstvo. Ako bi bila beseda „zabavati“ ostala brez komentarja, bi bilo težko polemizirati; ali poročilo nam pojasnjuje, da smatra tudi tukaj zabavo precej v navadnem smislu te besede. In s tem tolmačem se ne morem strinjati, tega glavnega namena ne more imeti naše gledališče. Nečem se sklicevati na avtoritete, ali komur se poljubi, naj le čita znane zaslužne dramaturge, pa se bode lahko prepričal, da večinoma prisojajo gledališču ves drug namen, zahtevajoč od njega, naj širi omiko in plemenjuje srca, češ, „das Theater ist eine Bildungsstätte“.

Ako ima umetnost razen same sbebe še kakšen namen — in jaz res mislim, da

tisto pravilo „Die Kunst für die Kunst“ ne more biti absolutno — tedaj je njena naloga gotovo oplemenjevanje onih, ki je uživajo. V tem smislu velja omika umetnosti. To pa je vsekakor mnogo več, nego zabava. Priznamo li umetnosti tak vzvišen namen, tedaj pa nikakor ne smemo zahtevati, da bi umetnik vpraševal, kaj slavnemu publikumu ugaja, kaj pa ne. Mogoče, da bi, ako bi vstvarjal po splošnih željah občinstva, postala umetnost svojega časa, kot element napredka pa bi morala popolnoma izginiti. Umetnost, ki bi so morala ozirati vedno na občinstvo, bi morala krevsati za njim, ne pa leteti nad in pred njim. Toda porežite ji peruti in uničili ste jo. To pa pač ne more in ne sme biti cilj društva, ki se imenuje dramatično.

Ali kaj bode tedaj za blagajno? ... Priznam, to vprašanje je opravičeno. Morda pride čas — vsaj jaz se nadejam — ko bode umetnost tako neodvisna, da ji gmotna vprašanja ne bodo mogla delati nobenih zaprek. Ali danes je že še tako, da je tudi njej potreben nervus rerum gerendarum in prazno gledališče za najboljšimi dramami in z najsijajnejšimi umetniki ne more uspevati. Toda iz tega še ne sledi, da se mora umetnost pokoriti interesom blagajne in da mora književnik pisati, kakor zahteva „ein löbliches zahlungsfähiges Publikum“, temveč oni faktorji, ki jim je

Maršal Roberts prodira na vsej črti v štirih kolonah proti severu. Njegova glavna kolona je dospela s konjeničskimi predčetai 3. t. m. do Brandforta, 4. t. m. pa do reke Vet. Na severnem bregu Veta je stal burski general Delaray s kakimi 4000 možmi. Proti njemu je začela 5. t. m. divizija Polecarewa s prvo brigado generalnega majorja Huttona boj, ki je imel namen prekoračiti reko Vet. To se je Huttonu tudi posrečilo. Buri se umikajo. Na vshodu pa je zasedel general Hamilton Winburg ter zabranil, da bi se združila dva komandanta Burov. Buri so se Angležem ustavljali na vseh toriščih jako pogumno, toda umakniti so se morali z velikimi izgubami. Roberts ne namerava operirati proti Kronstadtu, nego proti Bethlehemu. Na zahodu pa so prekoračili Angleži reko Vaal pod poveljstvom divizijskega generala Hunterja. Zapustiti so morali Buri zategadelj Windsorton in Klipdam ter se umakniti proti severu. General Barton zasleduje Bure. Buri imajo porazpostavljene na vshodu Oranja svoje čete do Ladybranda. Njim prijazni listi trdijo, da še ni vse izgubljeno, ker se bliža zima ter nastopijo za Angleže teški časi. Tovorne živine jim primanjkuje in zimskih oblek tudi še niso dobili. Vse to bo prodiranje Angležev pač oviralo, toda zabranilo ne. Švedski vojaški pooblaščenec v burskem taboru, stotnik Aller je opisal v kodanjskem listu „Politiken“ svoj poset pri Krügerju. „Kaj naj storimo reveži Buri?“ je vskliknil Krüger. „Anglija ima 100.000 mož, tu 40.000 mož, tam 30.000“. Aller je dobil vtisk, da smatra Krüger in njega vlada vse za izgubljeno razen časti, in zato so Buri odločeni, da se ne umaknejo. Angleži stoje že pri Smaldeelu, tam imajo svoje taborišče. Buri ženo vso svojo živino proti meji, takisto beže cele rodbine z vsem imetkom iz republike Oranje.

Dopisi.

Iz Ljubljane, 7. maja. (Gasilska godba.) Ljubljansko prostovoljno gasilno društvo je izprožilo misel, da se ustanovi civilna godba, ki bi bila le pro forma spojena z gasilnim društvom. Društvu se je že posrečilo zbrati okolu 20 godcev, ki so pri predčerašnjji maši sv. Florijana prvič nastopili kot godba. Godba sicer še ni popolna, a upajmo, da se polagoma popolni. Pred vsem je seveda treba, da se vsestransko podpira. Ideja ljubljanskega prostovoljnega gasilnega društva ustanoviti in gojiti tako godbo, se je od več strani pozdravila z velikim veseljem že zategadelj, ker je mestna občina opustila misel ustanoviti mestno godbo. Da se v Ljubljani živo pogreša dobre civilne godbe, katera bi smela in mogla nastopati pri različnih zabavah in sprevodih, kjer vojaška godba ne sme in ne more nastopati, je notorično dognana stvar. Mestna občina, kakor rečeno, je opustila misel ustanoviti, pospeševati gmotni razvoj gledališča, morajo vzeti umetnost tako, kakršna je (da je le res umetnost) in tedaj iskati sredstev, kako napolniti gledališče.

Da se razumemo! Ne maram niti prejšnjim, niti sedanji intendanci očitati, da niso vestno in z živim zanimanjem za stvar delovale, nego priznavam vso požrtvovalnost. Ali to ne izključuje daljnega proučevanja stvari in zdi se mi, da je na tem polju še mnogo doslej neposkušenega dela.

Mislimo na to, da nikdar ne bode mogoče, spraviti vse dramatike pod en klobuk. V velikih mestih to nič ne dá; tam je po pet, šest, deset gledališč, vsako neguje svoj žanr, kdor napiše patriotično dramo iz avstrijske zgodovine, jo uložijo v „Jubiläumstheater“, kdor ima dobro ljudsko igro, jo odda gospodu Bukoviču, kdor pa je zgotovil fino psihologično glumo, poskusi svojo srečo z „Burgtheatrom“. Opera in opereta pa imata itak svoje lastne domove. Mi moramo biti seveda zadovoljni, da imamo sploh en oder; ali iz tega še nikdar ne sledi, da bi zato smeli negovati samo eno strujo. Tega ne uče niti velemeški primeri, kajti obiskovalec gledališča „Unter den Linden“ v Berlinu gre tudi v „Deutsches Theater“ in v „Köngl. Schauspielhaus“ in v „Lessingtheater“; ravno tako tudi slovenski ljubiteljski drama ne bode poslušal samo Šekspira, nego tudi Anzengruberja in Hauptmanna, pa tudi Gangla in Cankarja, ako res ljubi umetnost. (Konec prih.)

noviti mestno godbo, čemur se prav nič ne čudimo. Ustanovitev take godbe, kakor bi morala biti mestna godba, je v tesni zvezi z velikimi in za prvi hip nezmagljivimi težkočami. Mestna godba morala bi biti namreč pri svojem prvem javnem nastopu taka, da bi se ji ne moglo ničesar oporekati, — da bi mogla konkurirati z vojaško, in vsakotno drugo godbo. Da se taka godba ne da kar iz trte izviti, marveč, da stane lepih novcev in obilo truda, o tem pač ni treba govoriti.

Potom mestne občine toraj nismo prišli do zaželene, in od marsikatere strani težko pričakovane godbe in najbrže tudi še dolgo ne pridemo, pač pa je mogoče, da se na ta način, kot misli ljubljansko prostovoljno gasilno društvo, vzdrži godba, od katere bi se spočetka ne smelo zahtevati najkompliciranjših in najpopolnejših produkcij. Mnenje razumnikov o taki godbi je nekako nastopno. Za prvo silo zadoščala bi 24 do 30 mož močna godba na pihala, katera bi se polagoma popolnjevala in naposled, ko bi bila izvežbana na pihala, naj bi se izvežbala tudi z godali. Da v Ljubljani ne nedostaje ljudi, ki so muzikalični, in ki bi imeli veselje s tako godbo, o tem ni dvoma, saj jih imajo Novo mesto, Kranj, Kamnik in celo Domžale. Za vzgojitev dobre godbe je treba pred vsem spretnega in energičnega kapelnika. Kapelnik naj bi izvežboval in popolnjeval godbo na ta način, da bi vzgajal godce v dveh oddelkih, in sicer tako, da bi v prvi oddelek uvrstil že izvežbane in deloma dobre godce, v drugi oddelek pa mlade muzikalične fante, ki imajo veselje do godbe, ali ki se v obče žele v godbi izvežbati. Iz drugega oddelka bi se rekrutiral po potrebi prvi oddelek, odnosno godba sama. To vzgojevanje morala bi biti nekaka muzikalična šola, v katero bi ne imeli pristopa samo taki mladeniči, ki aspirirajo na sprejem v godbo ljubljanskega prostovoljnega gasilnega društva, marveč vsak mladenič, ki se hoče muzikalično izvežbati, bodisi iz Ljubljane ali pa iz dežele. Pogoje, pod kakimi bi se mladeniči sprejemali v to šolo, staviti bi moralo seveda le godbeno vodstvo. Kapelnik bi moral biti seveda energičen mož, podrejen le godbenemu vodstvu.

Če bi se toraj ustanovila taka šola, bi gotovo mestna občina, morebiti pa tudi dežela prispevala z rednimi prispevki za vzdrževanje te šole, napravo instrumentov in drugih učil; kar bi pa nedostajalo, nabralo bi se pri meščanih in društvih. Da bi imeli mladeniči kakršnihkoli slojev veselje do take šole in godbe, trebalo bi skrbeti, da bi se izvežbanim godcem preskrbljevale primerne službe, in delati bi se moralo na to, da bi izvežbani godci imeli pri oddaji služb in dela prednost pred drugimi prosilci. Meščanstvo bi gotovo z veseljem podpiralo to metodo. Po največ krajih vzdržuje si meščanstvo godbo na ta način, da jo podpirajo z mesečnimi dohodki uradniki, trgovci, obrtniki in v obče vsakdo, kdor se le količkaj zanima za godbo. Vsakdo rad posluša godbo, in dvoma ni, da bi se dalo v Ljubljani s primerno agitacijo v kratkem nabrati toliko podpiralcev, da je mogoče pričeti z rednim poukom in z nabavo najpotrebnejših instrumentov. Ljubljansko prostovoljno gasilno društvo ima, kakor smo videli, že nekaj instrumentov in tudi že nekaj ljudi, ki bi z veseljem pričeli s poukom.

Vodstvo godbe naj bi poleg odbora gasilnega društva vzeli v roke vsaj trije za godbo vneti meščani, katere naj bi izvolilo meščanstvo, ki bi prispevalo v godbeni sklad. To vodstvo naj bi skrbelo za nadzorstvo in pravilno izvežbovanje, za napravo in vzdrževanje godbenega sklada, za nakup in popolnjevanje instrumentov, v obče za vse, kar bi bilo z godbo v zvezi. Na ta način bi se prišlo v kratkem do dobre godbe. Čim višje bi naraščal godbeni sklad, tem trdnejša bi bila tla stalni in dobri godbi.

Če imajo na Kranjskem skoraj vsa mesta, nekateri trgi in vasi, ponekod skoraj vsaka vas in docela posamezne tovarne svoje godbe, je pač skrajni čas, da dobi stolno mesto Ljubljana, ki šteje blizu 40.000 prebivalcev, svojo civilno godbo, da si v potrebi ne bo pomagala z vaškimi godbami, ali potujočimi godci. Želeti je res prav iz srca, da gasilno društvo s podpiranjem od strani razumnikov in meščanstva vzame stvar resno v roke, in da se ustanovi in vzdržuje tolikanj pogrešana civilna godba.

„Národna Tiskarna“.

V nedeljo dopoldne se je pod predsedstvom gospoda dr. Tavčarja vršil redni občni zbor delniškega društva „Narodna tiskarna“.

O društvenem delovanju je poročal g. Jos. Lavrenčič. Iz obširnega poročila posnemamo, da je bilo preteklo upravno leto za razvoj „Narodne tiskarne“ dalekosežnega pomena, kajti izvršile so se razne preustrojbe, tako pri tiskarni sami, kakor pri listu „Slovenski Narod“. Tiskarna si je nabavila novi tiskalni stroj, na katerem lahko izvršuje vsakovrstna naročila z raznim barvotiskom, kakor tudi ilustracije, in ki je tako velik, da je lahko na njem tiskati list v velikosti hrvatskega „Jedinstva“. S tem je torej tudi za prihodnost preskrbljeno. Nadalje je tiskarna lani vpegljala motorje, tako da goni sedaj vse stroje razen malega ročnega stroja električna sila. Vrh tega je bila v tiskarniške prostore vpeljana električna razsvetljava in so bili popravljeni vsi stari stroji.

Leta 1899 — pravi poročilo nadalje — smo razširili list „Slovenski Narod“ do velikosti goriške „Soče“, ne da bi zastran tega naročnino lista kaj zvišali, čeprav ima tiskarna s tem za list dosti večji izdatek. List je izšel tudi preteklo leto mnogokrat s prilogo. Držal se je pota odkritosrčnosti in brezobzirnosti političkim neprijateljem nasproti in zagovarjal skupne narodne, kakor tudi interese vseh stanov. Posebno je podpiral interese trgovcev, obrtnikov in učiteljev, ker so ti v sedanjih razmerah podpore prav posebno potrebni. S tem si je list mej vsemi sloji, in tudi mej priprostim ljudstvom pridobil obilo prijateljev. Dokaz tega je, da je naročnina v preteklem letu narasla tako, da je pressegla ono iz l. 1898 za 2500 gld., pri čemer pa podrobna razprodaja lista po trafikah ni všteta. „Slovenski Narod“ se zdaj prodaja v 11 ljubljanskih trafikah in na južnih kolodvorih v Ljubljani in v Št. Petru.

Tudi „Ljubljanski Zvon“ je uspeval in upati je, da bo v bodoče v gmotnem oziru še bolje uspeval, ker tiskarna za povzdigo lista mnogo žrtvuje.

Še celo toliko zatirani „Rodoljub“ je prebil l. 1899 brez primankljaja.

Upravni odbor se je po zadnjem občnem zboru tako konstituiral, da je volil svojim predsednikom zopet g. dr. Ivana Tavčarja, podpredsednikom pa g. Fr. Hrena. Sej je imel upravni odbor pretečeno leto sedem, v katerih je zazpravljal o raznih tiskarniških zadevah in o zadevah društvenih listov.

Nadzorstvo je primerjalo podrobno bilanco z glavnimi in pomožnimi knjigami in je našlo iste glasom potrdila v redu.

Tiskarskih del je bilo l. 1899 naročenih 2866, nasproti onim v letu 1898 z 2676 za 190 več. Inseratov je bilo naročenih 2360 nasproti onim v l. 1898 z 2062 za 298 več.

Razun že imenovanih društvenih listov tiskala je tiskarna pretečeno leto „Slovenski Pravnik“, „Zbornik Slovenske Matic“, „Knezovo knjižico“, razne tiskovine za „Ljubljanskega Sokola“, „Dramatično društvo“, „Glasbeno Matico“ in razna druga narodna društva, tiskala nadalje knjigo „Vzgoja in omika“, brošure, razne koledarje in letna poročila in oskrbovala razne posojilnice in hranilnice s potrebnimi tiskovinami. Vrh tega je izvršila še mnogo akcidenčnih del v raznem barvotisku, ter več knjig L. Schwentnerjeve založbe.

Vsa ta dela izvrševalo je povprečno 29 oseb in sicer vodja in podvodja tiskarne, jeden upravitelj listov, 12 stavcev, 2 strojevodji, 3 učenci, 5 deklet, 2 raznašalca in 2 hlapca.

Reservna fonda znašata koncem leta 1899. skupaj 13.281 gld. 8 kr.

Jurčičeve zbrane spise kakor tudi založne knjige in letnike „Ljubljanskega Zvona“ izročila je tiskarna v izključno razprodajo knjigotržcu gosp. Schwentnerju. Ker je skrbnjeno za potrebno reklamo s stalnim inseratom v listih „Slovenski Narod“ in „Ljubljanski Zvon“, je upati, da se bodo Jurčičevi zbrani spisi v naprej bolje prodajali nego do sedaj.

Poročevalec je končno predlagal, naj se izplača delničarjem dividenda po 3 gld., kar znaša skupaj 1200 gld. in naj se daruje:

Družbi sv. Cirila in Metoda 50 gld., „Narodnemu domu“ 100 gld., gledališkemu

podpornemu društvu 100 gld., učiteljskemu konviktu 25 gld. in dobroteljnemu tiskarskemu društvu 25 gld.

Po kratki razpravi, v kateri so se sprožili neki na tiskarno in na razprodajo listov nanašajoči nasveti, ki so se odkazali v uvaževanje in eventualno izvršitev upravnemu odboru, je bilo poročilo soglasno odobreno in se je izrekla g. Lavrenčiču kot vodji društvenega gospodarstva najtoplejša zahvala.

Z ozirom na to, da so se v zadnjem času čuli osamljeni glasovi, ki se niso strinjali s političko taktiko „Slov. Naroda“, je občni zbor soglasno izrekel predsedniku g. dr. Tavčarju zahvalo in najpopolnejše zaupanje.

Takisto se je na predlog podpredsednika g. Hrena izreklo priznanje in zahvala tudi uredniškemu osebju.

Končno je občni zbor izvolil za preglednike računov gg. I. Kneza, Fr. Ks. Souvana, F. Supančiča, dr. Tekavčiča in I. Vilharja na kar se je predsednik zahvalil delničarjem za udeležbo in zaključil zborovanje.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 8. maja.

— Osebnosti. Kranjski deželni zbor je v tajni seji sklenil ugoditi prošnji deželnega blagajnika gosp. Dragotina Žagarja za umirovljenje in priznavajoč popolnoma njegovo več kakor štiridesetletno, zvesto, neutrudno in odlično službovanje, mu določil pokojnino III. plačilnega razreda 3. vrste v znesku 3600 K. Naj bi vrli rodoljub dolgo in veselo vžival počitek po tako dolgoletnem zaslužnem službovanju!

— Sklep „deželnega zbora vojvodine kranjske“ se je letos vršil po novem obredu. Dozdaj je bila navada, da je deželni glavar v svojem „sklepčnem“ govoru prežvekal vse, kar je deželni zbor v minolem zasedanju užil, in s posebno slastjo obiral vladne — predloge, ki so bile srečno rešene, ta pot pa se mu je strašno mudilo, dasi ni še bilo tako pozno, in samo prav kratko zahvaljal je, v prvi vrsti seveda, čeravno z nekam kislim obrazom, vladnega zastopnika, potem pa zavoljo lepšega tudi odseke in njihove člene, a končno brž zasukal besedo na običajno „slavo“ presvitemu cesarju, in — zasedanje zaključil. Vse to se je zmotalo s tako novodobno hitrostjo, da nobeden poslanec ni utegnil vpihati žrjavico in v roko vzeti slovesno kadilnico za ganljivo protizahvalo, katere smo vajeni „od pamti-veka“. Nekateri poslanci so mislili, da je ta izprememba „logična“ posledica nazorov našega velecenjenega g. deželnega glavarja, ki se glede novega stoletja — akopram skrajno veren katoličan — strinja z luteranskim papežem, kakor je o priliki otvorjenja baš prošlega zasedanja deželnega zastopa svečano oznanil orbi et urbi. Drugim grešnim ljudem pa se ta interpretacija ni zdela povsem umestna, nego domnevali so ti skeptiki, da se je velecenjeni g. deželni glavar navlaš na resoluten način izognil tisti „kadilnici“, ker mu je še presedalo kadilo, katero sta mu bili v petek zvečer in v soboto dopoldne pod nos dali zbornični ekscelenci. Velecenjeni g. deželni glavar se je baje bal, da bi naposled kakšen siten poslanec še hotel osvetliti nepristranost njegovega zborničnega vodstva, in po zasluženju oceniti njegovo izpolnjevanje predsedniške dolžnosti, katero je kar nekako na dražbi prodajal: k prvemu, k drugemu in — k tretjemu! Gotovo je le vse hvale vredno, če dež. glavar skrbno čuva deželnega zbora opravični red, zajedno pa je gotovo tudi čudno, če se deželnega glavarja vest glede opravičnega reda baš v nekem konkretnem slučaju s tako elementarno silo oglasi, in skesanemu grešniku „v upravičeni ogorčenosti“ uide pretresujoča izpoved, da on že celih 23 let čuti zastarelost tega preperlega opravičnika, ki je bil za rabo menda k večjemu še v — prejšnjem stoletju, s katerim pa ne bode izhajati v novem. Radostno pozdravljamo to izpoznanje velecenjenega g. dež. glavarja in za trdno smo uverjeni, da g. glavar osreči deželni zbor z načrtom novega opravičnika, v katerem se bode zrcalilo vse 23letno parlamentarno izkustvo g. deželnega glavarja. Samo to želimo, da g. glavar o tem svojem načrtu opravičnega reda ne premišljuje tako dolgo, kakor je premišljeval o deželnega zbora sklepu z dne 5. marca 1897. leta, glede priobčevanja poročil o deželnega od-

bora sejah po ljubljanskih dnevnikih, kateremu sklepu je g. glavar po triletnem premišljevanju in zrelem prevdardu hladnokrvno vrat zavel in ga „sine lux, sine crux, sine commedere Deus“ srečno s sveta spravil. Kakor da bi bil s tem sklepom vred „eskamotiral“ tudi § 25. navoda za deželni odbor, navoda, kateri je istotako „nekakšen zakon“, ki ga je dal deželni zbor! Znati se mora: un, due, tre! kje pa je?

— **Proč od Gradca.** Piše se nam: Ob nepopisnem navdušenju se je vršilo v nedeljo v Laškem trgu zborovanje političnega društva „Naprej“. Do 400 mož volilcev, glava pri glavi je prišlo poslušati naša deželna poslanca gg. drja. Sernca in drja. Dečka. Kljub neznosni vročini je ljudstvo vztrajalo tri ure na svojem prostoru. Verno je sledilo izvajanjem naših govornikov, burno je pritrjevalo sklepom naših poslancev ter jim izreklo sijajno zaupnico. Govorila sta še predsednik društvu „Naprej“, g. dr. Hrašovec, in kaplan Rožman. Naposled so prišle na predlog sledeče resolucije: „Na javnem zborovanju političnega društva „Naprej“ mnogoštevilno zbrano slovensko ljudstvo danes slovesno in radostno pritrjuje sklepu slovenskih deželnih poslancev, da so izstopili iz deželnega zbora, kjer jih drugoga ne čaka, kakor preziranje. Slovensko ljudstvo izreka, da njegovi poslanci v obstoječih okolnostih ne morejo in ne smejo več ostati v deželnem zboru v Gradcu ter navdušeno kliče: proč od Gradca. — Slovenci želijo in zahtevajo namestniški oddelek za Slovenski Štajer, delitev deželnega šolskega sveta, zahtevajo slovensko nadsodišče v Ljubljani in slednjič, da se na njihovih ljudskih in srednjih šolah goji v prvi vrsti „slovenski jezik.“ — Trikratni gromoviti „živio“ zbranega naroda je slovesno potrdil predlagane resolucije.

— **Kdo je kriv?** V Logatcu imajo župnika, ki ljubi posebno drastične izraze. Ko je propovedoval o našem listu, je govoril tako, da je neka gospa, ko je karala svojega sina, ki se je v gostilni nespodobno izrazil, rekla: Saj nisi v cerkvi! Človek bi mislil, da bo ta župnik v vsem, kar spada k njegovi službi, tako goreč, kakor je v preganjanju „Slov. Naroda“. Pa temu ni tako. Gospod župnik je bil sicer tudi z romarji v Rimu, pa vzlic temu je bilo nemogoče podeliti obhajilo tistim, ki so se v nedeljo po spovedi zbrali pred altarjem. Ni bilo mogoče, ker ni bilo nič hostij pripravljenih. Mežnar je moral pobožne ljudi odpraviti in storil je to z besedami: Pa jutri pridite! Kaj pa, če so ti ljudje potem čez dan kak greh storili?! Če bo logaški župnik nadaljeval tako, kakor je začel, morajo v njegovi župniji sčasoma prav lepe razmere zavladati. Pa skrbi naj si radi tega ne dela. Kdor tako vztrajno in s takim oduševljenjem preganja „Slov. Narod“, kakor on, tistim se veliko prizaneso.

— **Umrli** je včeraj zvečer dolgoletni imetelj in vodja tukajšnje trgovske šole cesarski svetnik g. Ferdinand Mahr. Pokojnik je bil sicer odločno nemškega mišljenja toda koncilianten in blag mož, in je vsled tega užival splošno spoštovanje. Lahka mu zemljica!

— **Poročil** se je danes g. Rajko Doberlet, sin zaslužnega našega someščana gosp. Frana Doberleta z gospodično Teodoro Tschinkelovo. Poroka je bila v Schönfeldu na Češkem.

— **Slovensko umetniško društvo.** V sredo zvečer ob 1/9. uri imajo člani in članice v „Narodnem domu“ v svoji sobi jour fixe. Na vspeh: predavanje, petje in glasba.

— **Učiteljske premembe.** Stalno nameščene so bile na sedanjih svojih mestih učiteljice gospodične Ana Lampret v Trati, Marija Antončič na Črnem vrhu in Marija Praprotnik v Zg. Krki. Nadučitelj v Idriji g. Leopold Punčuh je premeščen na Vrhniko, učiteljica v Krškem Marija Bezljaj je premeščena na Vič, učitelj v Olševku g. Andrej Rape je imenovan nadučiteljem v Smledniku, učitelj v Mokronogu g. Edvard Bohinec pa je premeščen v Ribnico.

— **Slovenska šola v Celju.** Krajni šolski svet slovenskih okoliških šol je kupil krasen prostor na severni strani celjskega mesta, pa vendar v mestu samem za stavbo slovenske okoliške šole.

— **Kamniški salonski orkester** je priredil v nedeljo ob 4. uri popoldne v dvorani zdravnišča zopet koncert, in sicer to

pot na korist dijaške kuhinje v Kranju. Vspored tega koncerta smo že prinesli ter ga nam zategadelj ni treba ponavljati. Omenjamo samo, da so bila na vspeh imena Verdi, Strauss, Ziehrer, Parma, Eilenberg, slovenske in češke narodne pesmi ter razni potpourriji. Naš list je prinesel že mnogo laskavih poročil o tem salonskem orkestru; to pot pa smo se preverili sami, da so bile vse pohvale docela zaslužene ter da treba orkestru in njega poštvovalnemu vodji priznati najlepše uspehe. Orkester igra točno, ognjevit in z umetniškim čustvom, zato pa žanje po vsaki točki burno pohvalo. Kamničanje morejo biti pač ponosni na svoj elegantni orkester ter hvaležni njega vrlemu ustanovitelju in vodji. Tudi Ljubljanci bi bili veseli, ako bi imeli tako izvrstno godbo. Kamniški salonski orkester je za razvoj ondotnega zdravnišča velikanskega pomena ter si pridobi za privabitev gostov največje zasluge. V nedeljo je bilo v Kamniku par sto gostov iz Kranja, Ljubljane, Domžal in iz okolice, katerih bi brez orkestra ne bilo. In ti ljudje, ki prihajajo h koncertom kamniškega orkestra, ne ostajajo samo v zdravnišču, nego imajo korist od njih tudi drugi lokali. Zategadelj pa zasluži orkester, da ga Kamničani negujejo z vso ljubeznijo! Ker se je vršil zadnji koncert na korist kranjski dijaški kuhinji, je došlo iz Kranja okoli 50 dam in gospodov, ki so izrekli vodji orkestra imenom revnih slovenskih dijakov najtoplejšo zahvalo. Razen tega pa je bila poklonjena dičnemu slovenskemu skladatelju, g. V. Parmi elegantna taktirka.

— **Tamburaški klub „Zvezda“** namerava v soboto, dne 12. t. m. ob 7 1/2. uri zvečer prirediti svoj prvi veliki tamburaški koncert s skoraj izključno novimi točkami v restavracijskih, oziroma kavarniških prostorih „Narodnega doma“ ter prosi najvljudneje, da se druga društva z prireditvijo veselijo na sobotni koncert ozirati blagovolijo. Ker šteje zbor precejšno število dobro teoretično in praktično izsolanih članov, upati je prav izvenredne zabave. Ob enem vabijo se vsi, ki imajo veselje do tamburanja, naj kar najhitreje izvolijo pristopiti k „Zvezdi“.

— **Obrotno gibanje v Ljubljani.** Tekom meseca aprila pričeli so v Ljubljani izvrševati obrt in sicer: Rudolf Weber, Stari trg šte. 16, trgovina z urami zlatnino in srebrnino; Anton Deghenghi, Marije Terezije cesta šte. 1, trgovino z lesom; Lucija Goršič, Dunajska cesta šte. 44, gostilničarski in krčmarski obrt; Alojzija Mozetič, Stari trg šte. 21, trgovino s krojnimi blagom in žensko obleko; Dragotin Košak, Francovo nabrežje šte. 1, zlatarski in srebrarski obrt; Amalija Bischof, Sv. Petra cesta šte. 4, modistovski obrt in trgovino z drobnim blagom; Katarina Krž, Opekarska cesta šte. 12, trgovino s špecerijskim blagom; Ana Cotman, Mestni trg, prodaja živil; Marija Lamovec, Pogačarjev trg, prodajo sadja, Franc Žerjav, Mestni trg, prodajo zelenjadi, cvetic in semen; Uršula Virk, Mestni trg, prodajo živil. — Andrej Schmoliner je vzel v zakup gostilničarski in krčmarski obrt Ivana Gražarja na Dunajski cesti šte. 26, urar Josip Černe pa je ustanovil novo obrtovališče v Prešernovih ulicah šte. 4. — Odglasili, oziroma fakično opustili so obrt: Ferdo Primožič, Tržaška cesta šte. 29, mizarski obrt; Jakob Oblak, Križevniške ulice št. 7, kiparski obrt; Ivan Legat, Opekarska cesta šte. 9, prodajo sodo-vode in sladčic; Ant. Šolar, Travniške ulice šte. 5, čevljarški obrt, in Marija Indof, Mestni trg, prodajo živil.

— **Zanimiva obravnava.** Vzklicno sodišče v Ljubljani se je te dni bavilo z principialno zanimivo zadevo. Okrajni komisar gospod dr. Stadler pl. Wolfersgrün je pred kratkim s svojim avtomobilom na državni cesti srečal voz, s katerim so se peljale štiri osebe. Konj se je splašil in padel z vozom in z ljudmi vred v jarek. Vzklicno sodišče je izreklo, da je voznja z vsakovrstnimi motorji sploh dovoljena, g. dr. pl. Stadler da je bolje storil, ker se ni ustavil nego se kar naprej peljal, češ, če bi se bil ustavil, bi bil avtomobil še bolj ropotal in bi se bila lahko še večja nesreča zgodila.

— **Nepreviden kolesar** je podri včeraj popoldne na sv. Petra nasipu neko žensko, in je hotel potem kar odkuriti, pa so ga pasantje vstavili in si pogledali tablico s številko.

— **Velik prepir** je bil danes okoli 12. ure ponoči v Lokarjevi hiši v Vegovih ulicah. Najemnik gostilne, Lah Francesco Cascio je pretepal hišno posestnico Josipino Lokarjevo. Valed tega so otroci tako vpili, da se je daleč okrog razleglo. Kaj je bil vzrok prepiru, nam ni znano, ljudje pa si marsikaj pripovedujejo.

— **Napad.** Trnovski fantje so včeraj zvečer na Opekarski cesti napadli delavca Matevža Štefeta in ga pretepli, ker jim je popred jedenkrat grozil, da jih bode z nožem in je tudi neki že jednemu bil suktno prerezal.

— **Nepreviden voznik.** Prevozniki hlapec Franc Seršek je pridiral danes dopoldne z vozom po Kongresnem trgu v Wolfve ulice tako naglo in neprevidno, da je podrl na tla služkinjo Uršo Dovžan, katera je zadobila na obrazu in na nogah lahke telesne poškodbe.

— **Tatvine.** Ivanu Lenarčiču, branjevcu v Konjušnih ulicah št. 4, je ukradel neznan tat iz sobe 30 kron. Denar je najbrže vzel neki laški delavec. — Delavki Katarini Marlenko na Radeckega cesti šte. 24 so bile ukradene iz kovčega v stanovanju 4 krone.

* **Hugo Badalić**, ravnatelj doljnogradske zagrebške gimnazije, je umrl v noči od 3. na 4. maja po teški operaciji v bolnišnici usmiljenih bratov, star šele 49 let. Pokojnik, ognjevit hrvatski rodoljub, je pesnikoval že od leta 1874. ter bil stalni sotrudnik „Vienca“. Badalić ni bil plodovit literat, a vsaka njegova pesem dokazuje, da je bil velik pesniški talent, zanosna duša, plemenito srce klasične naobrazbe. Ciklus njegovih pesmij „Na Adriji“, je pravi biser med hrvatskimi pesmimi. Leta 1897. je izdala „Hrvatska Matica“ njegove izbrane pesmi. Badalić je bil pretežno lirik, a lirika mu je bila večidel rodoljubna in refleksivna. A tudi na dramatskem polju se je poskušal. Njegov je libreto Zajčeve opere „Zrinjski“. Prevel je nekatere oddelke „Fausta“ in Shakespearovega „Koriolana“. Prevel je tudi več Puškinovih pesmij. Pisal pa je tudi prozo elegantnega vzornega sloga. V nedeljo popoldne so ga pokopali ob veliki vdeležbi hrvatskih literatov in najodličnejše hrvatske gospode. Na grobu je govoril pesnik dr. A. Harambašić.

* **Strela udarila v otroški vrtec.** V moravskem Krumovu je udarila strela 2. t. m. v otroško zabavišče. Strela je prodrla peč, in šinila v šolo, razbila več stekel ter švignila skozi okno. Med otroci je nastal nepopisni strah. Strela je opalila šestero otrok in onesvestili sta se obe učiteljici.

Telefonska in brzojavna poročila.

Dunaj 8. maja. Zasedanje državnega zbora se je začelo z viharjem. Vlada je danes predložila svoje načrte glede uredbe jezikovnega vprašanja na Češkem in na Moravskem, a odgovor na te načrte je bila takojšnja tehniška obstrukcija. Galerija je bila prenapolnjena dunajskih krščanskih socialistov, ki so na nečuven način terorizirali češke poslance. Ministrski predsednik Körber je svoje načrte predložil s pol ure trajajočim govorom, kateremu so Liechtenstein in njegovi pristaši burno pritrjevali. Svoj govor je končal Körber z grožnjo, da, če parlament ne bo mogel zborovati, se začne zopet vladanje s § 14. Ko je grof Coronini storil obljubo, je vstal dr. Pacak in izjavil, da Čehi z vladno predlogo niso zadovoljni in ker se ni restituiral češki notranji uradni jezik, da začno obstrukcijo. Schönerer: Mi bomo veseli, če se vladne predloge ne izvrše. Bielhlawek, Daszynski in drugi so dvigali pesti in Čehom grozili, krščanski socialisti so začeli vpiti, a vzlic temu je dr. Pacak predlagal, naj se o neki peticiji, ki jo je on izročil, dvakrat glasuje. Mej glasovanjem so se primerili burni prizori. Zlasti so se odlikovali krščanski socialci na galeriji, ki so Čeha psovali z najsurejšimi dunajskimi psovki. Wolf: Na galeriji je sama najeta svojat. Predsednik je dal galerijo izprazniti. Wolf: V Pragi niso galerije tako hitro izpraznili! Mej glasovanjem je prišlo do viharjih prizorov mej

Čehi in krščanskimi socialisti. Ko je bilo drugo glasovanje končano, je predlagal češki poslanec Kurz, da se o neki peticiji, ki jo je on izročil, dvakrat glasuje. Zdjaj so začeli krščanski socialisti še bolj divjati. Bielhlawek je vpil na Čeha: Banda prokleta! Izdajalci! Gregor g: Stranski ni človek, ampak saujud. Bielhlawek: Obesi naj se ga brez debate. Krščanski socialisti so grozili, da bodo dali z galerije kamne metati na Čeha. Glasovanje o Kurzovi peticiji se vrši še. Prihodnja seja bo jutri.

Dunaj 8. maja. Slovansko-krščanska zveza ima šele danes zvečer sejo.

Dunaj 8. maja. Češki klub je imel danes sejo. Na sejo je prišlo tudi odposlanstvo kluba čeških veleposestnikov z grofom Palfyjem. Veleposestniki so izjavili, da bodo češke ljudske poslance glede njih političnih smotrov kakor doslej krepko podpirali, da pa se obstrukcije ne bodo udeležili. Vzlic temu je klub sklenil, da začne takoj obstrukcijo.

Dunaj 8. maja. Minister Rezek je v resnici podal demisijo. Cesar se seveda še ni mogel odločiti. Češki poslanci sodijo sploh, da bi bilo za češki narod kakor za Rezeka samega najbolje, če bi se Rezek ne dal pregovoriti in bi vstrajal pri demisiji.

Dunaj 8. maja. Češki poslanci so naravnost ogorčeni radi jezikovnih načrtov, ki jih je vlada predložila. Njih nevolja se obrača zlasti proti načrtu za Moravsko, kajti tam se sosebno po § 12 celo sedanji obseg češkega notranjega uradovanja omejuje.

Dunaj 8. maja. Nemška napredna stranka je imela danes sejo, v kateri je s posebnim zadoščenjem pozdravila cesarjevo potovanje v Berlin in izjave obeh cesarjev o tej priliki

Bruselj 8. maja. Iz Pretorije došlo poročilo javlja, da je položaj burske armade na Oranjskem skrajno kritičen. Bati se je celo, da bo moral general Botha, če se mu ne posreči, priti v Kronstadt, kapitulirati. Tudi se govori, da hoče transvaalska vlada sedež vlade iz Pretorije prenesti v Lydenburg.

London 8. maja. Robertsova armada se premika hitro naprej. V četrtek po zavzetju Brandforta je prišla armada še 25 milj naprej. Govori se, da je general Hamilton zavzel tudi že Wynburg, kar pa še ni potrjeno. O generalu Frenchu ni nikakih vestij, iz česar se sklepa, da ima kako posebno važno nalogo.

London 8. maja. Roberts javlja, da je prekorščil reko Vet in se utaboril pri Smaldeelu. Buri se na celi črti umikajo.

Narodno gospodarstvo.

Shod o posvetovanju glede streljanja proti toči v Krškem.

Telega shoda v Krškem se je udeležilo razun na stotine vinogradnikov mnogo županov, učiteljev, uradnikov ter drugih večšakov iz Hrvaškega in Štajerskega. Vlado je zastopal okrajni glavar baron Schönberger. Ob 10. uri je otvoril shod potovalni učitelj za Kranjsko, g. Gombač s primernim nagovorom obrazlojuje, pomen današnjega shoda; predsednikom shoda je bil voljen dr. Romih, ki je, zahvalivši se na izvolitvi, dal besedo g. dr. Vošnjaku iz Slovenske Bistrice na Štajerskem, da poroča o prvem vprašanju, namreč o dosedaj doseženih uspehih streljanja proti toči na Štajerskem. Gospod dr. Vošnjak, burno pozdravljen od navzočih, je najpopred pojasnil način, kako so to akcijo pričeli na Štajerskem. Že 1895. l. so pričeli nekoliko streljati, ker je tistega leta prišel k njemu neki francoski potnik ter mu povedal, da na Francoskem že več časa proti toči streljajo. Rekel je, da so v Slovenski Bistrici prvo leto streljali brez nastavkov, pozneje so se poslužili lesenih, katere je pa strel razpočil; potem so poskušali v splošno zasmehovanje z rabljenimi dimniki lokomotiv, kar se tudi ni obneslo in šele 1897. l. so si omislili od tvrdke Lorber in drugi v Žalcu, kovane, 2 metra visoke nastavke, ki so se dobro obnesli. To se je sedaj še bolj spopolnilo.

Odkar tam streljajo ni več toča padala, pač pa je padala povsod v bližini

koder niso streljali, ter je napravila veliko škodo. Za to podjetje se je pričelo sedaj povsod vse zanimati, tako da prihaja g. Stigerju na kupe pisem in vprašanj iz raznih okrajev Evrope. Tudi naša vlada se je sedaj te akcije z večjo požrtvovalnostjo poprijela ter je letos dovolila deželi štajerski 16.000 K, da se en okraj pravilno se stacijami obkoli, tako da bode po 1 km zračne črte ena od druge oddaljena. Ako se bode skazalo, da se je tam dobro obneslo, potem se bodo napravile še v drugih potrebnih krajih. (Dalje prih.)

— 60.000 kron, 15.000 kron in 12.000 kron so glavni dobitki invalidske zahvalne loterije, kateri se izplačajo v gotovem denarju z 20% odbitkom. S tem opominjamo naše častite čitatelje, da je I. žrebanje nepreklicno dne 19. maja 1900.

Tinktura zoper kurja očesa

— gotovo najboljšo sredstvo — za hitro odpravo kurjih oces, trde kože itd. Stekleničica z rabilnim navodom 25 kr. Dobiva se v (9-20) deželni lekarni „pri Mariji Pomagaj“, M. Leustek-a v Ljubljani.

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 806-2 m. Srednji zračni tlak 736-0 mm.

Maj	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura v °C	Vetrovi	Nebo	Padačina v 24 urah
7.	9. zvečer	731-0	16-4 sl. jzahod		oblačno	
8.	7. zjutraj	727-9	16-0 sl. jzahod		oblačno	
	2. popol.	726-3	17-4 sr. jzah.		del. oblac.	0,0 mm

Srednja večerajšnja temperatura 17-0°, normale: 13-0°.

Dunajska borza

dne 8. maja 1900.

Skupni državni dolg v notah	98 K	85 h
Skupni državni dolg v srebru	98	35
Avstrijska zlatna renta	117	—
Avstrijska kronska renta 4%	98	05
Ogrska zlatna renta 4%	117	06
Ogrska kronska renta 4%	92	45
Avstro-ogrsko bančne delnice	17	78
Kreditne delnice	728	75
London vista	242	77
Nemški drž. bankovo za 100 mark	118	32
20 mark	23	68
20 frankov	19	26
Italijanski bankovci	91	—
C. kr. cekini	11	34

Dobro poslujoča trgovina z manufakturnim blagom

v nekem velikem mestu na Kranjskem, z dokazano trikratnim razpečanjem založene blaga vsako leto, se pod prav ugodnimi pogoji prodaja. S tem se nudi posebno mlajšim spretnim trgovcem, ki imajo nekaj denarja, prilika, da se etablirajo. Vprašanja pod šifro „R. 209“ upravnistvu „Slov. Naroda“.

2 gospici

iz boljše hiše se vsprejmeta na hrano in stanovanje v dobro družino.

Kje? pove upravnistvo „Slovenskega Naroda“.

Fužina

(Hammerschmiede) blizu Radeč pri Zidanem mostu se dá takej v najem. Kdor jo želi prevzeti, naj se oglasi pisмено ali ustno pri Davorinu Podlesniku v Radečah pri Zidanem mostu.

Lepo stanovanje za letno sezijo

s 3 sobami, kuhinjo, mostovžem, balkonom ter poletno utico, pol ure od Bleda, odda Vinko Jan, posestnik v Spod. Gorjah. Cena po dogovoru.

Ces. kr. avstrijsko državno železnico.

Izvod iz voznega reda

veljaven od dne 1. maja 1900. leta.

Odhod iz Ljubljane juž. kol. Proga doz Trbiž. Ob 12. uri 5 m. po noči osonni vlak v Trbiž, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Ljubno; čez Selzthal v Ausse, Isl. Solnograd; čez Klein-Reifling v Steyr, v Linc, na Dunaj via Amstetten. — Ob 7. uri 17 m. zjutraj osonni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Ljubno, Dunaj; čez Selzthal v Solnograd, čez Klein-Reifling v Linc, Budejevice, Plzen, Marijine v. Heb, Francove v. Heb, Karlove v. Heb, Prago, Lipsko; čez Amstetten na Dunaj. — Ob 11. uri 51 m. dopoldne osonni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Celovec, Ljubno, Selzthal, Dunaj. — Ob 4. uri 6 m. popoldne osonni vlak v Trbiž, Beljak, Celovec, Ljubno; čez Selzthal v Solnograd, Lend-Gastein, Zell ob jezeru, Inomost, Bregenc, Curih, Genevo, Pariz; čez Klein-Reifling v Steyr, Linc, Budejevice, Plzen, Marijine v. Heb, Francove v. Heb, Karlove v. Heb, Lipsko, Dunaj via Amstetten. Ob 7. uri 9 m. zvečer osonni vlak v Jesenice. — **Proga iz Novo mesto in v Kočevje.** Osonni vlaki: Ob 6. uri 54 m. zjutraj, ob 1 uri 5 m. popoldne, ob 6. uri 55 m. zvečer. — **Prihod v Ljubljano juž. kol. Proga iz Trbiža.** Ob 5. uri 15 m. zjutraj osonni vlak s Dunaja via Amstetten, Solnograda, Linca, Steyra, Isla, Ausse, Ljubna, Celovca, Beljaka, Franzensfeste. Ob 7. uri 45 min. zjutraj osonni vlak iz Jesenice. — Ob 11. uri 16 m. dopoldne osonni vlak s Dunaja via Amstetten, Karlovih varov, Heba, Marijinih varov, Plznja, Budejevic, Solnograda, Linca, Steyra, Pariza, Genevo, Curiha, Bregenca, Inomosta, Zella ob jezeru, Lend-Gasteina, Ljubna, Celovca, Pontabla. — Ob 4. uri 38 m. popoldne osonni vlak s Dunaja, Ljubna, Selzthala, Beljaka, Celovca, Franzensfesta, Pontabla. — Ob 8. uri 51 m. zvečer osonni vlak s Dunaja, Lipskega, Prage, Francovih varov, Karlovih varov, Heba, Marijinih varov, Plznja, Budejevic, Linca, Ljubna, Beljaka, Celovca, Pontabla. — **Proga iz Novoga mesta in Kočevja.** Osonni vlaki: Ob 8. uri in 21 m. zjutraj, ob 2. uri 32 m. popoldne in ob 8. uri 48 m. zvečer. — **Odhod iz Ljubljane drž. kol. v Kamnik.** Ob 7. uri 28 m. zjutraj, ob 2. uri 5 m. popoldne, ob 6. uri 50 m. in ob 10 uri 25 m. zvečer, poslednji vlak le ob nedeljah in praznikih. — **Prihod v Ljubljano drž. kol. iz Kamnika.** Ob 6. uri 49 m. zjutraj, ob 11. uri 6 m. dopoldne, ob 6. uri 10 m. in ob 9. uri 55 m. zvečer, poslednji vlak le ob nedeljah in praznikih. (4)

„Kavarna Evropa“.

Vsak dan sveži sladoled in ledena kava.

Istotam se oddajo v drugo roko tudi sledeči časopisi: „Deutsche Zeitung“, „Wiener Allgemeine Zeitung“, „Wiener Zeitung“, „Reichspost“, „Caricaturen“, „Pschütt-Caricaturen“, „Kikeriki“, „Zvon“, „Obzor“, „Südsteierische Post“.

Hôtel „Lloyd“.

Jutri v sredo, dne 10. maja 1900

vojaški koncert

Začetek ob 1/2 8. uri zvečer. Vstopnina prosta. Koncert vrši se le pri ugodnem vremenu.

Prašno olje
kakeršno se uporablja za vpuščanje tal v tovarnah, prodajalnah, kavarnah, restavrantih, bolnišnicah itd. priporoča Adolf Hauptmann, Ljubljana tovarna oljnatih barv, firneža, laka ter kita.

Ivan Sirk
mesar in hišni posestnik v Ljubljani, Poljanska cesta št. 70
usoja si uljudno ponuditi častitemu občinstvu in gospodom gostilničarjem jako okusne povojene gnjati (šunke), vsakovrstno povojeno meso, kranjske klobase ter sveži špeh in meso vse zelo dobro in ukusno, lastnega izdelka.
Prodaja vsaki dan razun nedelj in praznikov na javnem trgu po najnižjih cenah.

Kopališče in Kneippovo zdravilišče Kamnik na Kranjskem via Ljubljana.
V neposredni bližini mesta Kamnik. (Železniška postaja, poštni in brzojavni urad) v podnožji 2630 metrov visokih Kamniških planin ležeče; krasni sprehodi in smrekovi gozdi; elegantno zdraviliško poslopje z velikimi verandami, plavalni basin, pokrito šetališče, prostor za lawn-tenis, ribarski in lovski sport. Stanovanja za rodbine so po ceni v zdraviliškem poslopiju in v 4 vilah, ki so vse zvezane po nasadih zdraviliškega parka. Vestno individualno zdravljenje v vodozdravnem zavodu pod vodstvom znanega dunajskega zdravnika dr. Wackenteijera, ki deluje že več let v kamniškem kopališču, a je letos v družbi z izvežbanim restavratijem, gosp. Friedlom prevzel zdravilišče Kamnik na Kranjskem v lastno režijo. — Skupna cena za zdravljenje, stanovanje in hrano okoli 3 glđ. na dan. Prospekte pošilja brezplačno administracija.

Samo 1 krono za 3 žrebanja. Predzadnji teden!
Glavni dobitek 60.000 kron, 15.000 kron in 12.000 kron
v gotovem denarju z 20% odtege.
Invalidske zahvalne srečke à 1 krono.
I. žrebanje: 19. maja 1900.
II. žrebanje: 7. julija 1900.
III. žrebanje: 10. novembra 1900.
Srečke priporoča: J. C. MAYER v Ljubljani.

Podpisanci dajo v svojem in v imenu vseh sorodnikov primerno naznanilo, da je njih dragi oče, oziroma brat, preblagorodni gospod

FERDINAND MAHR

ces. svetnik, lastnik in ravnatelj trgovske šole, kurator kranjske hranilnice, lastnik zlatega zaslužnega križca s krono itd.

včeraj zvečer ob 1/2 11. uri po kratkem bolehanju previden s sv. zakramenti za umirajoče mirno zaspal.
Pogreb vrši se v sredo, dne 9. t. m. ob 5. uri popoldne iz hiše žalosti, Cesarja Jožefa trg št. 12.
Svete maše zadušnice brale se bodo v več cerkvah.

V Ljubljani, dne 8. maja 1900.

Ferdinand Mahr, Artur Mahr, dr. Alfred Mahr, Eugen Mahr, sinovi. — Edvard Mahr, brat. — Lija Suppan, Amelija Pelikan, Hela Feldner, hčere.

Najnižje cene! **Birmska darila!** Najnižje cene!

Zlate in srebrne veržice, uhani, zapestnice, vratne veržice, srčki, obeski, prstani.

Priporočam se vsem gg. botrom in botricam, katere uljudno vabim na veliko in bogato izbero solidnega in cenega blaga.

Za obilen obisk se priporočam s spoštovanjem **Fran Čuden** urar, trgovina z zlatnino in srebrnino v Ljubljani, Glavni trg.

Isdatelj in odgovorni urednik: Josip Noll. Lastnina in tisk „Národne Tiskarne“.

„Der Süden“ Organ für die politischen, culturellen und wirtschaftlichen Interessen der Kroaten und Slovenen.
Edini v nemškem jeziku na Dunaju izhajajoči tednik za hrvaške in slovenske koristi. — Celoletna naročnina 8 kron, polletna 4 krona. — Uredništvo in upravnistvo: Dunaj, I., Plankengasse 4.

Poštna upraviteljica
se sprejme s 1. junijem v službo pri poštnem uradu Banjaloka. Ponudbe pošljejo naj se v Banjaloko, Kranjsko.

Perica
ki se je izučila v najboljšem zavodu v Gradcu **likati**, vsprejemlje perilo za likanje na dom. Izvršba izborna. Cene zmerne. **Marija Kožuh** Podutik št. 3, pošta Spod. Šiška.

Prednaznanilo. Café-Restavrant Švicarija (Tivoli).
Vsak četrtek ob 1/2 8. uri zvečer vojaški koncert. Vsako nedeljo in praznik od 8. do 11. ure zjutraj zjutrajni koncert. (Vojaška godba.) **Frie Novak.**